

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/81/2014
Identifikačné číslo spisu:	8014200297
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8014200297.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. a z členov senátu JUDr. Jany Henčekovej PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. v právnej veci navrhovateľa: W. I. D., bytom E. G., G. XXX, XXX XX proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14. januára 2014 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17. januára 2014 o priznaní starobného dôchodku, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2Sd/16/2014-13 zo dňa 26. marca 2014, takto jednomyselne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Sd/16/2014-13 zo dňa 26. marca 2014, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Krajského súdu v Prešove bolo potvrdené rozhodnutie odporkyne, ktorým podľa § 65, § 274, § 293z, § 82 a § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona“) priznala navrhovateľovi od 21. júna 2010 starobný dôchodok v sume 288,30 EUR mesačne a podľa § 82 zákona a opatrenia MPSVR od 1.1.2011 ho zvýšila na 293,50 EUR mesačne (rozhodnutie zo 14.1.2014) a následným rozhodnutím (zo 17.1.2014) zvýšila starobný dôchodok od 1.9.2011 na sumu 301,60 EUR podľa § 66 ods. 3 zákona a podľa § 82 zákona od 1.1.2012 ho zvýšila na sumu 311,60 EUR, od 1.1.2013 na sumu 322,80 EUR a od 1.1.2014 na sumu 331,60 EUR.

Krajský súd dôvodil tým, že navrhovateľ opätovne požiadal o priznanie starobného dôchodku od 1.10.2007, hoci o takej žiadosti už bolo rozhodnuté pod č. XXX XXX XXXX X dňa 11.1.2008, pričom krajský súd uvedené rozhodnutie potvrdil a navrhovateľ sa voči nemu neodvolal, preto s poukazom na § 114 ods. 1 zákona konštatoval, že nárok na výplatu dávky sa premlčal a odporkyňa mohla spätne rozhodnúť o priznaní starobného dôchodku tri roky odo dňa podania novej žiadosti, to znamená k 21. júnu 2010, čo aj zdôvodnila vo svojom rozhodnutí. Pokiaľ navrhovateľ namietal nesprávny postup

odporkyne v minulom období, keď jeho žiadosť zamietla, mal krajský súd za to, že ak nepodal odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Sd/19/2008, ktorý rozhodnutie odporkyne potvrdil, s rozhodnutím krajského súdu sa stotožnil.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom žiadal zmenu rozsudku krajského súdu a zrušenie rozhodnutia odporkyne (zo 14.1.2014 aj zo 17.1.2014) a vrátenie veci odporkyni na ďalšie konanie. Poukázal na to, že odporkyňa mu priznala dôchodok iba od 21.6.2010 s poukazom na § 114 ods. 1 zákona, pričom neaplikovala Dohovor o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) vyhlásený pod č. 416/1991 Zb. z. ako celok, najmä čl. 17 a 18 podľa ktorého dávky musia byť poskytnuté po celú dobu sociálnej udalosti, teda Dohovor túto dobu neobmedzuje. Dohovor má vyššiu právnu silu ako § 114 zákona a preto sa ním odporkyňa mala riadiť a priznať dôchodok od 1.10.2007, od ktorého mu patrí, a to bez ohľadu na to, že mu rozhodnutím v roku 2008 nebol priznaný. Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 26.04.2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Odvolací súd sa v zásade stotožňuje so skutkovými zisteniami a závermi krajského súdu ako aj s právnym posúdením veci, na ktoré odkazuje a na doplnenie dôvodov potvrdenia rozhodnutia odporkyne uvádza nasledovné:

Podstatou odvolania navrhovateľa je poukázanie na čl. 7 ods. 5 a čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky a čl. 17, 18 a 19 Dohovoru, ako medzinárodnej zmluvy, ktorá má vyššiu právnu silu ako vnútroštátna úprava daná § 114 zákona o sociálnom poistení. Navrhovateľ však sám neuvádza rozpor medzi rozhodnutím odporkyne a čl. 17 Dohovoru, ktorý upravuje starobné dávky. Podľa čl. 19 dávky uvedené v článku 17 a 18 musia byť poskytované po celú dobu sociálnej udalosti. Samotný Dohovor však neustanovuje procesné podmienky uplatňovania nároku na dávky a ich výplatu.

Včasnosť uplatnenia nároku na výplatu dávky je stanovená v zákone o sociálnom poistení. Podľa § 114 ods. 1 zákona nárok na výplatu dávky alebo jej časti sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrili.

V danom prípade je nesporné, že navrhovateľ si svoj nárok na starobný dôchodok uplatnil už v roku 2007 ku dňu X.XX.XXXX, kedy dovŕšil vek 55 rokov.

V uvedenom čase boli nároky na starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia u príslušníkov ozbrojených síl a zborov sporné, pokiaľ poberali výsluhové dôchodky podľa osobitných predpisov. Aj preto jeho žiadosť odporkyňa zamietla a prvostupňový súd v konaní o preskúmanie zákonnosti uvedeného rozhodnutia zamietajúce rozhodnutie odporkyne potvrdil. Nesporné je aj to, že navrhovateľ nevyužil možnosť podania opravného prostriedku proti rozhodnutiu krajského súdu.

Odvolaciemu súdu je známe, že najvyšší súd v obdobných veciach v uvedenom období v mnohých prípadoch rušil zamietajúce rozhodnutia odporkyne a prikázal o žiadostiach znova rozhodnúť, pričom konania sa viedli po dlhé obdobie v dôsledku kryštalizácie právnych názorov na dôchodkové nároky uvádzaných kategórií poistencov.

Keďže ale navrhovateľ, ako už bolo uvedené odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu nepodal, možno len konštatovať, že sa sám zbavil možnosti dosiahnuť priaznivejšie rozhodnutie už o svojej prvej žiadosti. Odvolací súd pritom na rozdiel od krajského súdu nedospel k záveru, že sa navrhovateľ

stotožnil so zamietajúcim rozhodnutím o prvej žiadosti. Napriek tomu však odvolanie nepodal a túto jeho nečinnosť nie je možné konvalidovať. (Pozri lat. „iura vigilantibus non dormientibus prosunt", t. j. práva sú dané v prospech bdelych, a nie spiacich, t. j. v prospech tých, ktorí sa o svoje veci starajú). Neuniklo pritom pozornosti odvolacieho súdu, že svoju novú žiadosť podal so značným časovým odstupom skoro päť rokov od rozhodnutia krajského súdu o prvej žiadosti.

Odporkyňa v rozhodnutí zo 14.1.2014 dospela k stanoveniu starobného dôchodku patriaceho navrhovateľovi tak, že ku dňu 1.10.2007, t. j. do vzniku nároku na starobný dôchodok vychádzala zo zistenia, že získal 39,1069 rokov dôchodkového poistenia, stanovila priemerný osobný mzdový bod 1,5846 a použila aktuálnu dôchodkovú hodnotu ku dňu 21.6.2010 9,2246, ktoré navrhovateľ nenamietal. Následne potom odporkyňa podrobne zdôvodnila a vyčíslila obdobie dôchodkového poistenia, priemerný osobný mzdový bod po vzniku nároku na starobný dôchodok a výšku starobného dôchodku, ktorý navrhovateľovi patril po vzniku nároku na starobný dôchodok t. j. po 1.10.2007, až do 21.6.2010, ktorý dátum predchádza podaniu novej žiadosti o dôchodok o tri roky (žiadosť podaná 21.6.2013). Suma starobného dôchodku bola navrhovateľovi určená aj za obdobie počas ktorého nepoberal starobný dôchodok a bol dôchodkovo poistený v období od 1.10.2007 do 20.6.2010 v súlade s § 66 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, čo vyplýva z dôvodovej časti preskúmaného rozhodnutia. K výplate takto vypočítaného dôchodku však mohlo dôjsť len tri roky späťne od podania žiadosti podľa § 114 ods. 1 zákona a odporkyňa v súlade s uvedeným ustanovením zákona aj rozhodla.

Keďže odvolací súd nezistil dôvody pre navrhovateľom požadované zrušenie rozhodnutia odporkyne rozsudok krajského súdu, ktorým bolo rozhodnutie odporkyne potvrdené podľa § 219 OSP ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.